

ጣኦት ጠራቢው ያሬድ ጥበቡ

ዮሴፍ ከዋሺንግተን ዲሲ

አቶ ጥበቡ ታሪክ ራሱን ይደግማል የሚል ባለ ሁለት ገጽ ጽሁፍ በፌስ ቡካቸው ለጥፎት አነብኩት። ሁለት ገጽ ቢሆንም የተጻፉት ዝባዝኬዎች የመጽሐፍ አቅም ይወጣዋል። ከጽሁፉ አንዲት ጠቃሚ ሃቅ ማውጣት ቢሳነኝም ግምገማ የሆነውን መልዕክታቸውን ግን ቆጥሮ መጨረስ አቅቶኛል። ለምን ሰው እንዲህ ይጃጃላል ብዬ ጽሁፍን ወድ ቆሻሻ ማጠራቀሚያ ወርውዬ ነበር። ግን የበርካታ የዋሆችን አዕምሮ ያቆሸሻል በማለት የጽሁፍን ክፋትና ተንኮላዊ ተልዕኮ ማጋለጥ አለብኝ ብዬ ወሰንኩ። በከንቱ ሰዓቴን ባጠፋም ባላጠፋ።

እንዲህ ይላል ጸሐፊው “ ሳንታጠቅ ሱሪያችንን ዝቅ እንዳደረግን የኢትዮጵያ ህዝብ ሲያጋልጠን ይህ የመጀመሪያችን አይደለም። በእኔ እድሜ እንኳ ሶስተኛው መሆኑ ነው። የ1966ቱ የይካቲት አብዮት፣ የ1997 ምርጫና ይህ የዘንድሮው 20085 እስከ 2009 የህዝባዊ እምቢተኝነት።” በመጀመሪያ ደረጃ ጣኦት ጠራቢው ሱሪያችንን ዝቅ እንዳደረግን የምትለዋ ሃረግ በሰፋት ስታይ ሴቶችን ያገለለ አባባል መሆኑን ለመረዳት አያዳግትም። ጠንካራ ቃል ይመረጥ ከተባለ ደግሞ ጠራቢው ትምክህተኛ ስለመሆኑ ጠቋሚ ሃረግ ነው። ባለመዘጋጀታችን ሕዝቡ ሶስት ጊዜ እንደታዘባቸው ይናገራል። ካጀማመሩ የመሰለኝ ሕዝቡ በትግሉ ያመጣውን የየካቲቱን አብዮት በደርግ ስለመቀማ፣ ደርግን ያንበረከከው ሕዝባዊ አመጽ በወያኔዎች ስለመሰለቡ ነበር። ስለ ደርግ አወዳደቅና ስለ ወያኔ የሕዝቡን አብዮት መቀማት ያሬድ ሊያወራልን አይፈልግም። ምክንያት አለው። የገረመኝ ነገር ደግሞ የየካቲትን አብዮት ከምርጫ ውድድሮቹ ጋር ለማወዳደ መቃታቱ ነው። እነ ያሬድ ከኢሕአፓ ከድተው ኢሕአዴግ ስር ተለጥፈው ከፍተኛ ሴራ በኢትዮጵያ ላይ አካሄደዋል። ጣኦት ጠራቢው ይህን የከረፋ ታሪኩን ይነግረናል ብዬም አልሞኝም። ግን የ97ቱ ሆነ በተከታታይ የተካሄዱት ምርጫዎች የከሸፉት መሪ አጥተው አልነበረም ያሬድ ሊነግረን እንደሚሞክረው።

የጣኦት ጠራቢው አንዱን ካንዱ የማወዳደር ዘዴው የሚጠርበውን ታቦት ከፍ ከፍ ለማድረግ ሲሆን በተቃራኒው ደግሞ በልዝብ ሴጣናዊነት የሕዝብ ወገን የሆነውን ድርጅት ለማጣጣል ነው። እንኳን ይህችን መናኛ ተንኮል ቀርቶ የዝብ ጠንጋራም እናውቃለንና ድካሙ ምርት የለውም። እንዲህ ይላል ጣኦት ጠራቢው “ . . . የኢህአፓ እርሾ የሆነው ሃይል በፍልሰሜና በኤርትራ ስልጠና ላይ እያለ የየካቲት አብዮት ከተፍ ይላል . . . “ ይህች ስንኝ ትንሽ ብትሆንም የያዘችው ማደናገሪያና ማሳሳቻ ቀላል አይደለም። ሁለት አይን ያወጡ ውሻኸንብሮችን ሆን ተብሎ ተሰንዝሯል። አንደኛ የኢሕአፓ እርሾ ሳይሆን የኢሕአሰን እርሾ ነው ዕውነቱ። ኢህአሰ ማለት ኢትዮጵያ ሕዝባዊ አብዮታዊ ሰራዊት ሲሆን ኢሕአፓ ደግሞ የኢትዮጵያ ሕዝብ አብዮታዊ ፓርቲ ማለት ነው ምናልባት ያሬድ ተረስቶት ከሆነ። ይህ ሰራዊት ደግሞ የኢሕአፓ ሰራዊት ነበረ። እርሾው በኤርትራ ስልጠና አልተሰጠውም፣ ስልጥኖ የመጣው ከፓላስቴይን ነው። የዚህ አባባል ዳር ዳሩ ኢሕአፓ ከኤርትራ ነጻ አውጭዎች ጋር የተወጀጀ ነበር ለማለት ነው። በኢሕአፓ ውስጥ ያለፈ ሰው በኢህ አሰና በኢሕአፓ መካከል ያለውን አንድነትና ልዩነት አያውቅም ለማለት ይከብዳል። ብሎም ደግሞ ለኤርትራ ነጻነት ይታገሉ የነበረ ድርጅት እንኳን የኢሕአሰን እርሾ ሊያሰለጥን ቀርቶ ድራሹ ሊያጠፋው ከወያኔ ጋር አብረው እንደወጉት ማስታወሱ ለታቦት ጠራቢው የሚሳነው አይደለም።

ታቦት ጠራቢው ያሬድ ጥበቡ የነበረበትን ግን ክድቶት ወደ ወያኔ ጉያ የገባው በጽናት የዘለቀውን ኢሕአፓን በመጥፎ ዓይን ቢያየው ለምን ብለን አንከራከርም። ከሕዝብ የማያቀራርበው መብቱ ነው። ኢሕአፓን ለማሳነስና እንዲያውም የለም ለማለት የፈለገው በከፋት “ጥበቡ” ነው። “ ሰራዊቱ የካቲት 23 ቀን አሲምባ ላይ የትጥቅ ትግል መጀመሩን ሲያስበር ከሁለት ቀን በኋላ ታሪካዊው የመሬት ላራሹ ታወጀ። በአዋጁ ተራማጅነትና ስርነቀል ባህሪው የተነሳ ከሳምንት በኋላ የኢህአሰ ሰራዊት ውስጥ “ የመሬት አብዮት ተጠናቋል እኛ እዚህ ምን እናደርጋለን? ” የሚል ጥያቄ ተነስቶ ለሁለት ተከፈለ። ግማሹ አዲግራት የሚገኘው የደርግ ጦር ጋር ገብቶ እጁን ሰጠ።” በማለት ይጽፋል። ደርግ በሕዝቡና በተራማጁ ኢሕአፓ ግሬት ሳይወድ የመሬ አዋጅ አድርጓል። ችግሩ ግን አዋጁ በምንም መስፈርት ተራማጅና ስርነቀል አልነበር። አዋጁ መሬትን የመንግስት

እንጅ የግለሰብ አላደረገውም። ሕዝቡ ደግሞ መሬቱ የራሱ እንዲሆን እንጅ ለመንግስት መፈንጫ እንዲሆን አልነበረም የታገለው። ለዚህም እኮ ነው ዛሬ የመሬት ጥያቄ መልስ አላገኘም የሚባለው። ኢሕአፓ ሕዝባዊ ትግሉን የሚያካሄደው ከሕዝብ መብቶች አንዱ ለሆነው ለመሬት ጥያቄ ብቻ አልነበረም፤ አይደለምም። ሕዝባዊ መንግስት መመስረት አለበት፤ የሱብዓዊና የዲሞክራሲ መብቶች መከበር አለበት፤ ፍትህ መሟላት አለበት. . . ወዘተ። እነዚህንና መሰል ሕዝባዊ ፍላጎቶች ሳይሟሉ ትግሉ መቆም አልነበረበትም። ስራዊቱ ለሁለት መከፈሉን በደስታ ያበሰርና አንዱ ክፍል እጁን ለደርግ ስራዊት ሰጠ ብሎ ስለ ግማሹ የት እንደገቡ ሳይነግረን ለመሸወድ ሞከረ። አንተ ለማለት ባትወድም እኔ ልርዳሁ። ያልተናከለት ግማሹ ከነሱ ውስጥ አንተን ጨምሮ ወደ ወያኔ ተቀላቀላችሁ። ታሪክ ነውና የታሪክን ሃቅ በሚገማ ማኖር ይጠበቅብሃል። ኢሕአፓን ጠልተው ወደ ደርግ ገቡ ብለህ በድፍረት የተናገርከውን ያህል እኛ ደግሞ ኢሕአፓን ጠልተን ወደ “ተራማጁ” ወያኔ ገባን ለማለት ወኔ አጣህ። ባንተ ቤት የሰራዊቱ መበተን የድርጅቱ መበተን ነው ብለህ ለማቀረብ ነው እየደከምክ ያለኸው ጣኦት ጠራቢው።

ያሬድ ጥበቡን ጣኦት ጠራቢ ያልኩት ያለምክንያት አይደለም። ለነገሩ ይህን ጣኦት ጠራቢ የሚለውን ቃል የተዋሰኑት ከኢያሱ አለማየሁ ነው። ጣኦት ጠራቢዎች የመለያ ባሕሪ አላቸው። ትኩረታቸው ከሕዝብ ይልቅ ግለሰብን አጎዠፎ ለማውጣት ነው ማለትም የግለሰብ ተክለ ስውነትን ለመስራት ነው። በራሳቸው አነሳሳሽነት ወይም ብላችሁ ጻፉ ወይም ተናገሩም ሊባሉም ይችላሉ። ከሚያጎዝፉት ግለሰብ ስም ፊት ታላላቅ ቅጽሎችን ወይም ቃሎችን ያስቀምጣሉ። ግለሰቡን/ግለሰቧን ልዩ ፍጡር አድርገው ያቀጧቸውል። እንዲህ ይላል ጣኦት ጠራቢው ያሬድ፡-

“.. ያ ደፋሩና አርቆ አሳቢው የፓለቲካ ሰው ብርሃነመስቀል ረዳ . . . “ ሰውየው አርቆ አሳቢ ቢሆን ድርጅቱን ኢሕ እፓ በመከዳት ጸረ ኢሕ እፓ ስራዎችን ባልሰራ ነበር። ደፋር ቢሆን ኑሮ ልዩነቱን ድርጅቱ ውስጥ በመሆን የዲሞክራሲ መብቱን ተጠቅሞ መከራከር በቻለ ነበር። አልደፈረም አርቆም አላሰበም ነው ለያሬድ የምለው።

“ . . ዶክተር ብርሃኑ ነጋ . . . የሞቀ ትዳራቸውን፣ ኮሌጅ ያልጨረሱ ልጆቻቸውን፣ የሚያስጎመኝ ስራቸውን ትተው . . . “ ይህችኛም ደግሞ አስቂኝ ናት። ስንት የሕዝብ ወገን ታጋይ ነው የሞቀ ትዳሩን፣ የልጆቹን ቁምነገር ሳይይ፣ ማስጎመኝቱ እንኳን ይቅርና ቤተ ሰቡን የሚያስተዳድርበት ስራውን ትቶ ለትግል የቆመው፣ የተሰዋው፣ እንዲያው ከደሃው የዶክተሩ ሕይወት የተለየ ክብር ማግኘት አለበት? ጣኦት ጠራቢው የሚያቅለሽልሽ ስህተት ሰርተሃል።

“ ከትምህርቱም ሆነ ከስልጠናው በተነሳ ሰላማዊ ሕዝባዊ እምቢተኝነትን እንደ ስነጥበብ የተካነውና ደረጃ በደረጃ አመራር በመስጠት ዛሬ ላለበት ብሰለት ያደረሰን የጃዋር መሃመድ አስተዋጽዖ . . . “ ጆዋር መሃመድ ከነበረው ዘረኛ አመለካከት ተላቆ ኢትዮጵያዊ ከሆነ እኔም እደግፈዋለሁ። ለነገሩ ሕዝባዊ እንቢተኝነትን ለዘመናት ሲያስተምር የነበረውና አሁን በማስተማር ላይ ያለው ኢሕአፓ ስለመሆኑ ወደ ፍፍተ ዲሞክራሲ ራዲዎ ስርጭት ፋይል ገብተው ይፈትሹ። “ ... ሳንዘጋጅ ከተፍ ያለብን የሕዝብ እምቢተኝነት . . . “ ብሎ በጽሁፉ መግቢያ ላይ አስቀምጧል። “እንደ ጆዋር” ያለ ደረጃ በደረጃ አመራር እየሰጠ ያለ መሪ እያለ (ከት ብዬ ብስቅ ይፈረድብኛል?)

“ . . አብሪ ኮከባችን ብርቱኳን ሚደቅሳ . . . “ አርፋ የተቀመጠችውን ለምን ትነካካታለህ? ለነገሩ አብሪ ኮከብ ቃሉን ባልወደውም ‘ ሳንታጠቅ ሱራችንን ዝቅ እንዳደረግን . . “ ከምትላቸው የሷ አስተውጽዖ ይጎላብኛል።

ሌላው የገረማኝ ነገር ቢሆን ኑሮ የፓለቲካ ጨዋታ ነው። “ ምናልባት የመኢሶንም ሆነ የኢሕአፓ መሪዎች የካቲት እንደተፈጠረ ወደ ሃገራቸው ተመልሰው የነበራቸውን ስምና ዝና ተጠቅመው በመንገዳገድ ላይ ለነበረው የቀዳማዊ ሃይለስላሴ ስርዓት አማራጭ አሳይተው ቢሆን ኑሮ የወታደሮቹን ወደ ስልጣን መምጣት ያግድ ይሆን ነበር ብዬ ማሰላሰል እወዳለሁ።” መልሱ ላንተ ተደብቆብሃል። እኔ ይሆን የነበረውን ልንገርህ። አንተ የምታሳንሰው ኢሕአፓ እኮ አገር ውስጥ ነበር ያኔ። ጨረቃ ላይ አልነበረም። ድርጅቶቹ ንጉሱ ፊት ቀርበው ቢሆን ኑሮ ኑሯቸው ከርቸሬ ይሆን ነበር። ቤንዚን ይዞ ወደ እሳት መጠጋት ማለት ነው። “ . . ብርሃነመስቀል ረዳ በአፋር በረሃ አቃርጦ አሲምባ ለመግባት ካደረገው ተጋድሎ ይልቅ የየካቲት አብዮት ከተፍ ማለቱን ሲያውቅ ከኤርትራ ጓዙን ጠቅልሎ አዲስ አበባ ገብቶ ቆራጥ አመራሩን ሰጥቶ ቢሆን

ኑሮ ሃላ የተከሰቱት ችግሮች ይከሰቱ ነበርን? መቼም የማንመልሰው ጥያቄ ይመስለናል። ከዚያ ልምድ ግን ልንማርበት አንችላለን። በራሱ ጥያቄ ራሱ ይመረቅናል” መቼም አውቆ ለማደናቀርና ለማደናገር መነሳቱን ማወቁ እንዳንሸደድ ይረዳናል። በመጀመሪያ የኢሕአዴግ እርሻ ኤርትራ ውስጥ በፍላጎቱ አልነበረም የቆየው። ታግቶ እንኮ ነው። ታውቀዋለሃ ታሪኩን አውቀህ ለማወናበድ እንደሆነም አውቀንብሃል። እርሻው በኤርትራ በርሃ ታግቶ እያለ ኢሕአፓ ግን ከሕዝቡ ጎን ተሰልፎ ትግሉን በማፋፋይ ላይ ነበር። ለራሱ ጥያቄ መልስ የለውም ይለንና ከዚህ ልምድ ግን ልንማርበት እንችላለን በማለት ካልተደረገ ሁኔታ ምን ልምድ መቅሰም እንደሚቻል ሊገባኝ አልቻለም።

ዛሬ ደግሞ አዲስ ተክለሰውነት በመጥረብ ላይ ነህ። “ . . . በአሁኑ ወቅት የብርሃኑ መገኛ ኤርትራ መሆን ያለበት አይመስለኝም። ከኤርትራ ይልቅ ዋሺንግተን ቢመጣ የኦሮሞና የአማራ ትግሎችን ለማስተባበርም . . . ብሎም ከምዕራባዊያን ጋር አስፈላጊ የሆነ የመተማመን ሁኔታ ላማማቻቸው . . . የብርሃኑ አመራርና ሰብእና አስፈላጊ መስሎ ይታየኛል . . .” የኦሮሞና የአማራው ትግል በራሳቸው መሪዎች ብርሃኑ ይምራቸው ማለቱ ትዕቢት አይደለም ዕትጠራቢው? ከትዕቢትም አቅለሽላሽ ትዕቢት። አሁን ደግሞ ጃዋርን አውርደህ ጌታ ብርሃኑን አወጣኸው። አንድ ቦታ ላይ ደግሞ እንዲህ አልከን “ . . . ለሽግግር መድረክ አማራው ማስፈለጉ አከራካሪ አይደለም። አንድ ሰዕተኛው የኢትዮጵያ ሕዝብ ያካተተ ነው። እንደ ብርሃኑ የምጠራው ስም አላገኘሁም። . . . አዲሱ ለገሰ በእርጅና ራሱን ያገለለ ሰው መሆኑን ባውቅም ለአንዲህ አይነት የሽግግር መድረክ የሚረዳ ጨዋ ሰው ይመስለኛል። ያንተ ብርሃኑ ነጋ የአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ መምህራን ሲባረሩ የወያኔን ውሳኔ ደግፎ የተባረሩትን ምሁራን እንደመደገፍ ቦታውን ለመሙላት የሄደ ሰው መሆኑን አታውቅም። ለቅንጅት መፍረስ ብቸኛው ባይሆንም ተቀዳሚ ሚና የተጫወተ ሰው ነው። የኢትዮጵያ ጠላት ከሆነው ሻቢያ ጋር የሚደልት ነው። ለነገሩ የሻቢያና የወያኔ ጸብ ጊዜያዊ እንጅ ፍጹም አይደለም። ሻቢያ ከብርሃኑ ወያኔን ለጭንቅ ቀኑ ይፈልገዋል፤ ወያኔም እንዲሁ። በአማራው ድርጅት ውስጥ ከብርሃኑ እጅግ በጣም የሚሻሉ ኢትዮጵያውያን መኖራቸውን ታቦት ጠራቢው አትጠራጠር። ሰው ጥራ ቢሉህ ጋደኛህን አዲሱ ለገሰን ጠራሕ? ያም ሳይበቃህ ወያኔዎቹን ጄኔራል ጸድቃንና አቶ ጉብሩ አይነቶቹም ለሽግግሩ ይጠቅማሉ ማለት ገባህ? ታሳዝናለህ አሳ ዝነህም ታሳፍራለህ።

የታቦት ጠራቢው ያሬድ ጥበቡ ተክለሰውነት ልዩ መሪዎች፣ ጀዋር መሃመድ፣ አዲሱ ለገሰ፣ ጄኔራል ጸድቃን፣ አቶ ጉብሩ፣ ዶክተር ዲማ፣ ዶክተር ብርሃኑ ነጋ። መንገዱን ጨርቅ ያድርግላችሁ። አንድ ያላልኩት ግን ራሱ ታቦት ጠራቢው ራሱን ከነዚህ “ሊህቃን” ውስጥ መመደቡን አንዘንጋ። “ ሳንታጠቅ ሱሪያችንን ዝቅ እንዳደረግን የኢትዮጵያ ህዝብ ሲያጋልጠን ይህ የመጀመሪያችን አይደለም። የሚለው ራሱን ጨምሮ ነው። ይልቅ ሱሪህን ታጠቅ። ሕዝባዊ ትግሉ ካንተና ከጠራብካቸው ጣኦቶች ውጭ ስራውን እየሰራ ነው። ብርሃኑ ገለመሌ ከምትል የኢትዮጵያ ሕዝብ በራሱ በሕዝቡ ቆራጥ ተሳትፎ ድሉሉን ይቀዳጃል። ሕዝቡ ማሸነፉ አይቀሬ ነው። የሕዝብ አመጽ ለጣኦቶችም ለጠራቢያቸውም ቦታ የለውም።